

KRISTENT FORSKNINGSSENTRUM FOR KINESISK RELIGION

a v

GERHARD M. REICHEL T

På grunn av de store omveltninger som finner sted, ikke minst her i Østen, både politisk og kulturelt, har det lenge vært et stort behov for mer opplysning om hva disse medfører av forandringer også på det religiøse område, og hvordan vi i den aktuelle religiøse situasjon best kan bære frem det evige budskap slik at det kan bli forstått og mottatt i vår tid. Det er dette som er bakgrunnen for regionale forskningssentrer i India, Ceylon, Burma og nå også på Tao Fong Shan, Hong Kong. Noe liknende er iferd med å utvikle seg i forbindelse med Den Nordiske Kristne Buddhistmisjons arbeide i Kyoto, Japan.

I Hong Kong er det dannet en lokal komité som består av representanter for forskjellige misjoner og kirkesamfunn. Hitil har det mest vært europeere som har vært interessert, men fra i år er nesten halvparten av komitémedlemmene kinesiske kristne fra forskjellige kirker i Hong Kong.

Gjennom Det Internasjonale Misjonsråd har vi fått de nødvendige midler fra Det Nasjonale Kirkeråd i Amerika og Misjonskonferansen i Storbritannia og Irland. Den Nordiske Kristne Buddhistmisjon har stillet hus og en medarbeider til rådighet på Tao Fong Shan. Den fremtidige støtte vil avhenge av den nytte arbeidet måtte vise seg å få for misjonsgjerningen i det hele.

På Tao Fong Shan har vi allerede et lite arbeidsbibliotek, og det kan snart være vel verd for nye misjonærer å tilbringe noen tid på «berget» som en del av sin forberedelse for misjonsgjerningen i Østen. Vi vil også ta sikte på å hjelpe til rette stipendiater og andre som kunne tenkes å få nytte av et liknende

opphold for en bestemt forskningsoppgave. Tao Fong Shan står også fremdeles åpent for representanter for ikke-kristne religioner, som måtte ønske å sette seg inn i kristendommen, eller å drive religionshistoriske studier som det ellers ikke er så god adgang til her i Hong Kong.

Foruten håndbøker for Østens religioner på engelsk og kinesisk får vi nå regelmessig tilsendt buddhistiske og andre tidsskrifter som etter hvert vil danne et meget viktig materiale for studiet av det religiøse liv i selve Kina såvel som på Formosa, i Hong Kong og andre steder.

Da ikke alle kan komme til oss for å studere dette materiale, søker vi gjennom mimeograferte kvartalsinnberetninger å meddele det mest aktuelle og karakteristiske vi finner av interesse fra lesning av nye bøker og tidsskrifter, og ellers søker vi å yte mest mulig informasjons- og kontakttjeneste ved meddelelser fra reiser og besøk til de forskjellige steder innenfor vårt vidstrakte område.

Meldingene sendes til dem som tegner seg på vår brevliste, foreløpig i et antall av ca. 300. Vi sender også et trykt kinesisk magasin, «Shing Feng», som tydeligvis har stimulert interessen blant kinesiske kristne og andre ledende religionstilhengere. Det første nummer er sendt ut i et opplag på ett tusen. Gjennom dette magasin håper vi å få et virkelig forum hvor kristne og ikke-kristne kan møtes til diskusjon for bedre forståelse og kjennskap. Andre former for kontakt har vært i form av «retreats» og mindre studiegrupper på Tao Fong Shan og andre steder, men disse tiltak er enda bare en liten begynnelse, som særlig har tatt sikte på å vekke interesse for arbeidet blant kirkens aktive arbeidere.

Vi søker også mest mulig å stå i nær kontakt med institusjoner og skoler hvor der undervises i religionshistorie og hvor der kan være adgang til biblioteker og tidsskrifter av betydning for vårt arbeide, dels ved at vi selv søker å nyttiggjøre oss den undervisning som gis, dels ved at vi yter vår hjelp og støtte. Her må i første rekke nevnes Hong Kong University med sine store biblioteker, et europeisk og et kinesisk, og med sitt eget

«Department of Chinese». Hertil kommer det store Shung Chi College, ikke langt fra Tao Fong Shan, og Lutheran Theological Seminary, også like ved vårt «berg». Ved de to siste institusjoner har vi deltatt i den religionshistoriske undervisning, og likedan ved det provisoriske teologiske seminar som drives ved universitetet på frivillig basis.

Det har også vært interessant selv å kunne følge noen forelesninger ved universitetet over kinesisk filosofi og det taoistiske skrift «Tao Te Ching», ved kinesiske lærere som tidligere har vært ved statsuniversiteter i Kina. Det som falt mest i øynene er den totalt endrede innstilling som tydeligvis har funnet sted i de senere år blant de ledende intellektuelle i Kina i forhold til den gamle kulturarv. Fra å avvise det hele som gammel overtro og uforenlig med en moderne, vitenskapelig livsanskuelse, stiller de seg nå helt positivt til den gamle kinesiske kulturarv og søker her å finne grunnlag og feste for sin livstro. Ja, det hevdes endog at med de gamle tanker om den store livsharmoni, eier Kina et universelt budskap av den aller største betydning for hele menneskeslekten. Denne innstilling kan sees som et resultat av den stadig økende nasjonalisme, men er kanskje enda mer et uttrykk for skuffelse over de mange vesterlandske «ismer», som rev så meget ned uten å bygge noe opp. Samtidig er det en tragisk kjensgjerning at kristendommen, når det gjelder disse kretser, har nærmest gått hus forbi, dels på grunn av den politiske situasjon for den kristne misjon i nyere tid, dels fordi det var representantene for vesterlandsk skepsis (Bertrand Russell og andre) som førte det store ord ved Kinas universiteter i årene før krigen.

Noe av det viktigste ved vårt arbeide er dog å være i den mest intime kontakt med institusjoner og representanter for de ikke-kristne religioner, både her i Hong Kong og ellers innenfor den del av det kinesiske område som enda er tilgjengelig for studium og besøk. De viktigste klostre og templer, konfusianske skoler o. l. i Hong Kong er blitt besøkt. Det samme kan sies om Malaya og Burma, samt Formosa. Meldinger herom er gått ut i form av innberetninger fra tid til annen.

Reisen til Malaya og Singapore samt Burma ble foretatt i forbindelse med et rådslagningsmøte i Madras, India, i april i fjor. Her møttes studieledere fra Beirut i vest til Tokyo i øst for å drøfte veier og midler i dette nye arbeide. Imidlertid var forholdene så forskjellige på de forskjellige steder at vi foreløpig ikke kunne nå frem til en enhetlig arbeidsplan. Det beste ved møtet var kontakten med hverandre og utvekslingen av de erfaringer som var gjort. Det ble også klart for oss at vårt studium av de ikke-kristne religioner aldri må bli en spesialkunnskap som ikke er organisk knyttet til og bestemt av et inngående bibelstudium og av teologisk besinnelse på det bibelske budskap.

Under gjennomreisen i Singapore ble der dannet en støttekomité for studiegruppen i Hong Kong. Det er ingen stor komité, men blant dem er menn som Dr. Sv. Holth, som er vel kjent av dette tidsskrifts lesere.

Under sommermånedene arrangerte Nanking Seminary Foundation et ekumenisk kurs for lærere ved teologiske skoler i Sydøst-Asia. Dette kurs ble holdt på Trinity College, Mount Sophia, Singapore. Studiesentret ble innbudt til å bidra med foredrag, seminarer og ekskursjoner i forbindelse med kinesisk buddhisme, mens den indiske studieleder, Dr. Paul Devanandan, ga en oversikt over buddhismens historiske bakgrunn og utvikling i India.

Riktignok er buddhismens stilling i Singapore for tiden ikke sterk, og antallet av munk er sunket til et lavmål, men der finnes enda store klostre som danner et godt anskuellesmateriale for forståelsen av den nordlige buddhismes egenart. Selv i dag vitner disse bygninger om fordums storhet, og danner en iøynefallende kontrast til de mer primitive og dystre hindu-templer, som vi også besøkte under Dr. Devanandans ledelse.

Det samme forfall innen den buddhistiske klosterverden er også merkbart i Hong Kong, og enda mer i Macao, som vi besøkte under den siste delen av sommeren i fjor, sammen med vår kinesiske assistent, en tidligere buddhistmunk, og en annen tidligere munk, Huang Tao-ning, som nå studerer ved Shung

Chi College, og som vi håper med tiden kan bli en ledende kraft ved studiesentret etter at han har fullført sin utdannelse i Amerika. (En av de ting som særlig inderne understreket på Madras-møtet var at studiearbeidet burde ledes av vedkommende lands egne folk.)

I sterk motsetning til den stillstand og det religiøse forfall innen templer og klostre som faller i øynene i Macao og andre steder, står Formosa, hvor man virkelig kan tale om en ny aktivitet og en reformbevegelse ikke bare innen legbuddhismen, men også innen munkesamfunnet. Om dette har pastor Stig H. Hannerz en redegjørelse i vår siste innberetning.

Bortsett fra besøk og reiser har vi gjennom direkte studier hittil særlig søkt å sette oss inn i aktuelle livsproblemer blant kinesiske åndsarbeidere, samt den kinesiske buddhismes stilling i dag.

Dette betyr ikke at vi utelukker andre former for kinesisk religion slik som den ytrer seg i form av konfusianisme, taoisme og de mange synkretistiske sekter. Vi har også gitt ut endel orientering om dette. Men en viss begrensning har vist seg praktisk nødvendig. Dessuten er det i forhold til buddhismen og de intellektuelle at de virkelige problemer melder seg. Begge er i ferd med å forme en viss front mot kristendommen, og gjennom sine tidsskrifter og publikasjoner øver de en avgjørende innflytelse på «den offentlige mening.»

Den hollandske sinolog Dr. Kramers, som mer og mer er blitt knyttet til arbeidet ved forskningsinstituttet, har særlig tatt på seg å følge med i hva som for tiden rører seg blant de intellektuelle. I vår annen kvartalsinnberetning for i fjor fremholder han hvordan denne gruppen er arvtakeren etter den gamle literat-klassen som før utgjorde kjernen i den kinesiske motstandsbevegelse mot alt vesterlandsk, og som kineserne fra gammelt av har vært vant til å se hen til som sine åndelige ledere.

Også i dag gjelder det at en avgjørende vending i retning av kristendommen i det frie Kina ikke kan tenkes uten at en større del av denne gruppen blir vunnet. De står også i dag som voktere

av den gamle kulturarv, eller retttere: den kinesiske livsform, til tross for at de har fått del i den moderne utdanning ved kinesiske eller utenlandske høyskoler. Dette at de blir vunnet, innebærer, ifølge Dr. Kramers, ikke nødvendigvis at de blir kristne, men at det er livsviktig i dag å komme derhen at vi kan overbevise dem om at kristendommen så langt fra å være en dødelig trussel mot Kinas kulturliv og nasjonale egenart, tvert om er Guds største gave til et folk eller en kulturverden.

Rent bortsett fra den nasjonalistiske, anti-utenlandske holdning som allerede har gjort så megen skade når det gjelder forståelse mellom vest og øst, så går nok reaksjonen mot den vesterlandske religionspropaganda meget dypere. Dette skyldes en sterk humanistisk innstilling som alltid har gjort seg gjeldende i kinesernes tanker om verden og livet i det hele. I Hong Kong er der i dag en gruppe intellektuelle som meget klart og bestemt representerer denne kinesiske religiøse humanisme. Deres fremste leder er Dr. Chien Mu, professor og rektor for New Asia College og gjesteforeleser ved Hong Kong University. I sin bok «Den Kinesiske Tenknings Historie» fremhever han det kinesiske religiøse syn på mennesket som det sentrale i universet, men aldri tenkbart bortsett fra dette univers som mennesket tilhører og er bestemt av. Men dette er noe ganske annet, mener professor Chien Mu, enn vesterlandsk transcendentisme og overbetoning av det som utenfra bestemmer mennesket. Hertil kommer at sammenliknet med det kinesiske ideal, den universelle harmoni, fortoner kristendommens absolutte krav seg som disharmonisk og forstyrrende. Hva disse «humanetikere» trenger å se, er den virkelige harmoni som Gud skapte ved Kristus, og som bringer freden som overgår all menneskemakt og -evne.

Mens denne gruppe for en stor del makter å forbinde vesterlandsk utdanning med kinesisk dannelse, så lider den annen gruppe, buddhistene, av en følelig mangel på ledere som virkelig er hjemme i begge disse verdener. Likevel er buddhistene den mest aktive gruppe i Kina i dag, med en imponerende litterær virksomhet og propaganda, med prekerer, foredrag og andre

metoder som de tildels har lært av den kristne misjonspraksis. Samtidig setter de gjennom de gamle tradisjonelle fester og tilbedelsesskikker sitt preg på folkelivet den dag i dag.

Bortsett fra hva buddhismen har betydd for Kinas kulturellv gjennom sin snart totusen-årige historie i Kina, ligger dens største betydning i at den klarte å formidle noe av den indiske religiøsitet og mystikk inn i kinesernes praktiske, for ikke å si materialistiske, verden. Dette er så meget mer bemerkelsesverdigg som også buddhismen bærer i seg et sterkt preg av det humanistiske, og av troen på menneskets egne muligheter. Det er derfor tvilsomt om buddhismen enda en gang kan bli det store bolverk mot materialismen, som i dag truer med å dominere hele Øst-Asia. Den buddhistiske «vekkelse» som finner sted i Østen for tiden, er iallfall mer bestemt av politiske, nasjonale og anti-vesterslandske følelser enn av en virkelig religiøs fornyelse. Samtidig er der også en tydelig vilje til reform og selvkritikk, og med tiden kan det godt skje at der blir en tydelig reaksjon mot å la seg bruke for uvedkommende formål i den store maktkamp som pågår også i Østen.

Et lite skrift som er utgitt av det buddhistiske samfunn i Rangoon (Buddhist Sasana Council), fremhever bestemt at buddhismen ikke står for materialisme, men for «spirituality», åndelighet, om enn på basis av ratio, fornuft, logisk tenkning — til forskjell fra andre religioner som bygger på åpenbaring.

Samtidig er der også en økende irritasjon å merke overfor kristendommen, som i dag virkelig føles som den store motstander, ikke minst på Taiwan og andre begrensede områder hvor friksjon og sammenstøt blir mer og mer uunngåelig.

Å gjøre hva vi kan for at dette møte ikke bare må føre til strid og bitterhet, men til kontakt og gjensidig forståelse, ser vi som en stor og betydningsfull del av vår oppgave i dag, — ikke fordi vi mener at fredelig sameksistens er løsningen, men fordi unødig strid bør unngås, slik at vi heller kan møtes til et virkelig oppgjør i form av edel kappestrid.